رویکردهای نوین استکبار در طراحی و اجرای موفق پروژه‌های اطلاعاتی

درباره عملیات پنهان دشمن

■ علیرضا صابرفرد/امیرهوشنگ حیدری ■

■ **مقدمه**

در فعالیت‌های اطلاعاتی و روابط گسترده بین‌الملل از عملیات پنهان همواره به عنوان گزینه آرام یاد می‌شود (Wirtz,2007). به نظر می‌رسد مقامات به دنبال راهی برای جایگزین کردن عملیات پنهان هستند ولی از آن استقبال نمی‌کنند، زیرا بعضا حین اجرا از کنترل خارج شـده یا اثرات جانبی (نظیر افغانستان و عراق) یا اثرات آتی (آژاکس) خواهد داشـت که تبعات منفی آن را بیشتر نمود خواهد داد، بنابراین شاهد هستیم گرایش به سمت «عملیات پنهان آشـکار» خصوصا بعد از حادثه ۱۱سپتامبر افزایش یافته است. در واقع عملیات پنهان بعد از ۱۱ سپتامبر حالت شبه‌نظامی به خود گرفته است. به عنوان مثال عملیات‌های عراق و افغانستان فقط از نقطه نظر جزئیات تاکتیکی سری بودند لذا وقوع و زمان تقریبی حمله در رسانه‌ها عنوان شد. در رویکردهای نوین کشورها در راسـتای اجرای موفق عملیات‌های پنهان به تربیت تیم‌های ویژه عملیاتی اقدام کرده و مقامات بسیار تمایل دارند مسؤولیت اداره و اجرای عملیات پنهان از سازمان‌های اطلاعاتی به نیروهای ویـژه واگذار شـود و در بهترین حالت سـازمان‌های اطلاعاتی و نیروهـای ویژه تحـت تیم‌هـای راهنمای نظامـی عمل کنند (Johnson,2007). ایـن تغییر رویکـرد از اجرای کاملا پنهان اینگونه اقدامات به سمت آشکار، نشان از تغییراتی بنیادی و فلسفی در هدایت و راهبری آنها دارد، لذا ضروری است چه در مقام مقابله (رویکـرد پدافندی) و چه در اجرا (رویکرد آفندی) با این مفاهیم قرابت فکری و نظری برقرار کرد. ایران که در برهه تاریخی یکصد سال اخیر یک بار طعم شکست در اینگونه اقدامات را تجربه کرده (عملیات آژاکس) و بعد از انقلاب نیز بارها مورد هجمه قرار گرفته باید ضمن آمادگی دفاعی برای مقابله با آن در مقام تهاجمی نیز از آن بهره ببرد. جامعه اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از متولیان اصلی در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سـازی اینگونه اقدامـات با هر رویکردی (آفندی و پدافندی) باید در مقام نظر و عمل اشراف لازم به این مفاهیم را دارا باشد.

■ **مبانی نظری**

۱- مفهوم عملیات پنهان

مفهومی اسـت در ارتباط با سازمان‌های نظامی و سیاسی با هدف عملیات مخفیانه در جمع‌آوری اطلاعات در ارتباط با جرائم سازمان‌یافته و گروه‌های سیاسی و مذهبی که در جبهه مقابل این سازمان‌ها قرار دارند (Wikipedia,2014).

عملیات پنهان کوشش دولتی است برای تحت تاثیر قرار دادن رویدادها در کشـور یا قلمرویی دیگر بدون نشان دادن نشانه‌های دخالـت (Gedsen,1981). در انگلسـتان از «عملیات پنهان» همواره به عنوان «اقدام سیاسی ویژه» نام برده می‌شود که دارای ارتباط مستقیم با راهکار سیاسی است. «استاینر» عملیات پنهان را حساس‌ترین راهکار برای اجرای خط‌مشی امنیت ملی معرفی می‌کنـد (Steiner,2006) و در قانون امنیت ملی آمریکا از آن به‌عنوان وظایف و ماموریت‌های دیگر یاد شده است. اواسط سال ۱۹۴۸ «جرج کنان» سندی را مورد تصویب قرار داد که عملیات پنهان را جزو فعالیت‌هایی می‌دانسـت که طوری طراحی و اجرا می‌شـود که مسـؤولیت دولت در قبال افراد غیرمجاز مشخص نیست و اگر هم عملیات افشا شود، دولت آمریکا می‌تواند از زیر بار مسؤولیت آن شانه خالی کند.

عنصر اصلی در عملیات پنهان، مخفی بودن آن اسـت؛ به ۲ دلیل:

۱- آگاهی از کارفرمای عملیات که ممکن اسـت اجرای آن را با مخاطره روبه‌رو کند.

۲- جلوگیری از اجرای عملیات انتقامی و اوج گیری وضعیت‌های مخاطره‌آمیز (Berkowitz,1998).

بنابر نظر برخی صاحبنظران به نظر می‌رسد ماهیت عملیات پنهان به عنوان یک گزینه سیاسـت خارجی مطرح باشد تا یک فعالیت اطلاعاتی (Johnson,2013).

بر اساس سند شورای امنیت ملی آمریکا در دوران زمامداری «آیزنهاور» عملیات پنهان شامل موارد زیر بوده است:

انجـام اقداماتـی از قبیل تبلیغات، اقدامات سیاسـی، جنگ اقتصـادی، گریز و طفـره و تخلیه و خرابکاری علیه کشـورها و گروه‌های دشمن شامل کمک به نهضت‌های زیرزمینی، چریک‌ها و گروه‌هـای پناهنـده آزادی‌خواه، پشـتیبانی از عناصر بومی و ضدکمونیست در کشورهای جهان آزاد که مورد تهدید قرار دارند، طرح‌هـا و عملیات فریب و آنچه در رابطه با این بخشـنامه برای انجام موارد بالا لازم است (Johnson,2007). با عنایت به تفاسیر مختلف از عملیات پنهان، یک مفهوم ثابت و خدشه‌ناپذیر در آن متجلی است که عبارت است از تاثیرگذاری سری روی رویدادهای خارج از کشور در راستای پشتیبانی از سیاست خارجی کشورها که نحوه بهره‌گیری از آن، ارتباط نزدیکی با سیاست خارجی کشور مذکور در آن مقطع زمانی دارد.

۲- سیر تحولات تاریخی عملیات پنهان در جهان

عملیـات پنهان بعـد از جنگ دوم جهانی بـه خاطر برخی موفقیت‌های چشـمگیر به یکی از ابزارهای اصلی سیاستمداران برای اعمال نفوذ در حوزه‌های رقیب تبدیل شد. از طرفی با توجه به تغییرات وسـیع در معادلات جهانی و بروز و عدول قدرت‌های منطقـه‌ای و بین‌المللی و... که منجر به تغییرات سـریع محیط تهدید شـده، کارکردها و فرآیندهای اجرایی عملیات پنهان نیز همواره به دنبال نوعی تطابق سـاختاری با این محیط بوده است. از این رو شـاهد نوعی روند تحولی در این حوزه هسـتیم که در این بخش بدان می‌پردازیم. صاحبنظـران روندی ۵ مرحله‌ای را در نظر گرفته‌اند.

۲-۱- بعد از جنگ دوم جهانی تا سال ۱۹۷۰

بـه علت نقش موثر اقدامات اطلاعاتـی در کنار توان فناورانه در برتـری منازعات جنگ دوم جهانـی این ۲ قابلیت در اولویت کشـورهای پیروز میدان قـرار گرفت؛ طوری که سـازمان‌های اطلاعاتی در ارکان قدرت سیاسـی حکومت‌هـا جایگاه ویژه‌ای یافتند. هراس از توسعه کمونیسم نیز تاثیر بسیار زیادی بر توسعه این نگاه داشت. به علت برخی پیروزی‌های منتج از عملیات پنهان (آژاکس و نیکاراگوئـه) این ابزار با هدف تداوم برتری مورد توجه جـدی قرار گرفـت. برابر آمار تا نیمـه ۱۹۶۰، ۶۰ درصد بودجه سیاسی به عملیات پنهان تخصیص یافته بود. با فرارسیدن سال ۱۹۵۳، سـیا به طور جدی در ۴۸ کشـور در حال انجام عملیات پنهان بود (Johnson,2007).

۲-۲- شکست برخی عملیات‌ها و انجام اصلاحات تا ۱۹۷۹

در دهه ۷۰ شاهد شکست برخی عملیات‌های پنهان در سطح جهان بودیم که سیاستمداران کشورها را با بحران‌های عدیده‌ای مواجه کرد، نظیر عملیات خلیج خوک‌ها. این امر همزمان شد با توسعه موج جهانی شدن و توسـعه دموکراسی غربی در جهان، اعمال نفوذهای خصمانه و رادیکالی مورد نفرت و بدبینی نسبت به غرب. لذا این امر سبب ورود نهادهای مدنی و حقوقی به پرونده‌ها، بررسی سوابق و اقدامات صورت گرفته در سرویس‌های اطلاعاتی شد. بسیاری از اقدامات تقبیح، تعدادی از کارمندان اخراج و نفراتی نیز بازنشسته اجباری شدند. این تغییر نگرش منجر به قانونمند شدن اینگونه اقدامات و صدور احکام قانونی با هدف نظارت بیشتر بر این فعالیت‌ها شـد. از آن جمله تصویب قانون آزادی اطلاعات در سـال ۱۹۶۷. شاید این دوره را بتوان ورود اخلاقیات به فرآیند عملیات پنهان نامید.

۲-۳- تجدید حیات تا پایان جنگ سرد

۲ حرکـت در آن زمان سـبب جان گرفتـن مجدد عملیات پنهان از سوی غرب شد؛ انقلاب اسلامی ایران و حمله شوروی به افغانسـتان در سال ۱۹۷۹. این سبب شد در دولت ریگان مجدداً سـیا و عملیات پنهان به عنوان نیرو و ابـزار راهبردی در اولویت سیاست خارجی آمریکا درآیند. سیا تحت ریاست «ویلیام کیسی» بسیاری از ماموران عملیات پنهان پیشین را به خدمت بازگرداند. برآوردها حاکی است سیا تعداد زیادی عملیات پنهان در کشورهای آمریکای جنوبی، آنگولا، لیبی، ایران، اتیوپی، افغانستان و کامبوج با هزینه تقریبی ۵ میلیون دلار انجام داد (Johnson,2007).

دولت ریگان برای توسعه عملیات پنهان چند اقدام اساسی را در این مقطع صورت داد (Johnson,2006):

۱- بسـیاری از موانع بر سر راه عملیات پنهان در داخل آمریکا را مرتفع کرد.

۲- سامانه امنیتی سری بین جامعه اطلاعاتی و دولت را بازنگری کرد که امکان دسترسی مردمی را کاهش داد.

۳- در مقابل نظارت کنگره بر جامعه اطلاعاتی، موانعی ایجاد کرد.

۲-۴- بعد از جنگ سرد تا رویداد ۱۱ سپتامبر

پس از فروپاشی شوروی، منازعات قبلی مفهوم خود را از دست داده و بسیاری از ظرفیت‌های اقدامات اطلاعاتی که با هدف مقابله با توسـعه کمونیسم ایجاد شده بود، عملا تعطیل شد تا آنجا که بسیاری از تحلیلگران پایان عمر سیا را پیش‌بینی می‌کردند. برای خروج از این بحران، سـیا کارکردهای جدیدی از جمله مبارزه با مواد مخدر، اطلاعات اقتصادی و عملیات ضدتروریسم را به وظایف خود افزود.

۲-۵- بعد از رویداد ۱۱ سپتامبر تاکنون

رویداد ۱۱ سپتامبر مجددا جان تازه‌ای به سیا بخشید. مجددا سازمان جایگاه مهم خود در تغییر معادلات را بازیافت.

بودجـه سـیا بـه رقـم ۴۴ میلیـارد دلار افزایـش یافـت (Johnson,2013). تهدیدات بین‌المللی نظیر عراق و القاعده به خروج از روند افول سیا کمک کرد.

البته تفاوت این مقطع زمانی با بند ۳ (تجدید حیات تا پایان جنگ سرد) در چند محور به شرح زیر قابل بحث است:

۱- تمرکز آن از سازمان‌های اطلاعاتی خارج شده است.

۲- عموما ماهیت آشکار به خود گرفته است.

۳- نیروهای اطلاعاتی و عملیاتی (نظامی) دوشادوش هم در مقام عمل حضور دارند.

۴- دکترین جنگ نرم تسلط کامل بر این عملیات‌ها دارد.

۵- اصلی‌ترین و اولین ابزار، رسانه است.

۶- و از همـه مهم‌تـر اینگونه عملیات‌ها بـا دکترین‌های نوین عملیاتی آمریکا قرابت تنگاتنگ دارد.

۳- تغییر ماهیت در عملیات پنهان

با تحلیل روند بسیاری از عملیات‌های پنهان صورت گرفته در گذشته و نتایج آتی آن، شاهد نوعی پارادوکس هستیم. در گذشته زمان عملیات پنهان و پر اهمیت خیلی زود و حتی قبل از خاتمه عملیات مورد آگاهی عموم قرار می‌گرفت. به عنوان مثال عملیات واترگیـت (Johnson,2006). گویـی برخی تصمیم‌گیرندگان سـطوح بالا خود رغبت به افشای ماهیت آنها دارند. تا جایی که برخی صاحبنظران قائل به سری ماندن ماهیت عملیات‌های پنهان نیسـتند و گرایش به سمت رویکرد آشـکار را پیشنهاد می‌کند (Johnson,2007). البته عملیات آشـکار نیز نمی‌تواند به طور قطع جایگزین مناسبی برای عملیات پنهان باشد، زیرا این رویکرد نیز تبعات و محدودیت‌های خاص خود را داراست.

علل و عواملی را که منجر به بروز این طرز تفکر شده می‌توان به شرح ذیل عنوان کرد:

۱- بـه روایـت تاریخ بسـیاری از اهداف اینگونـه عملیات‌ها از موارد مشـابه در آینده بالنسبه از تهدید کمتری برخوردار بودند. بـه عنوان مثال مقایسـه مصدق و حضـرت امـام(ره) در ایران (Johnson,2007).

۲- اواخر دهه ۹۰، شـاهد تغییر ماهیت در عملیات‌های پنهان به سـبک گذشـته بودیم. عمدتا این عملیات‌ها ماهیت سـری نداشـته و به صورت عملیات پنهان «آشـکار» مطرح بودند. به عنـوان مثال عملیات‌های انجام شـده در کامبوج و افغانسـتان (Pateman,2003).

۳- بیشتر عملیات‌های پنهان نه تنها سری نیستند، بلکه نوعی عملیات شـبه‌نظامی در راسـتای پشـتیبانی از عملیات نظامی گسترده هستند نظیر عراق (Lowenthal,2003).

۴- نتایج منفی بسـیاری از عملیات‌های پنهـان در حین اجرا (عملیات خلیج خوک‌ها) یا تاثیرات منفی آن در سـال‌های آتی (عملیات آژاکس) که دارای تبعات سیاسی و امنیتی فراوانی بوده، سـازمان‌های اطلاعاتی را در معرض اتهامات عدیده‌ای قرار داده اسـت. لذا سیاسـت‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان کشورها اصرار به آگاهی از اینگونه عملیات‌ها از ابتدای امر دارند.

۵- ماهیت اینگونه عملیات‌ها با گفتمان سیاسی و فرهنگی حاکم بر دنیا در تناقض است. دخالت در امور کشورها، تغییر و تضعیف دولت‌ها و... با گفتمان دموکراسی، استقلال کشورها، آزادی‌خواهی و... در تناقض جدی است.

۶- افزایش آگاهی مردم، توسـعه ابزار رسانه‌ای و شناخته شدن شیوه و شگردهای اینگونه عملیات‌ها، معمولا محدودیت‌هایی را در اجرای آنها ایجاد می‌کند.

۷- پیچیده‌تر شـدن شـرایط محیط راهبـردی و لزوم مدیریت متغیرهای محیطی بسـیار زیـاد و متنوع، بعضا سـرویس‌های اطلاعاتـی را از پیش‌بینی دقیق فرآیند عملیات‌های پنهان عاجز می‌کند؛ نظیر جریان فتنه ۸۸ ایران.

۸- جهانی شدن و افزایش منافع مشترک میان کشورها. بر این اساس هر تهدید علیه کشوری منافع کشور مهاجم را نیز به خطر می‌اندازد.

۴- مفاهیم و رویکردهای متأثر بر دکترین عملیاتی نوین دشمن

سـرهنگ «واردن» طـی جنگ اول خلیج‌فارس (آزادسـازی کویت) نظریه‌ای را تحت عنوان «دشمن به عنوان یک سیستم» ارائـه داد کـه پایه و اسـاس عملیـات تاثیرمحور امروزی شـد (Graves,2006).

او معتقد بود جهان واقعـی را می‌توان با یک تقریب خوب به صورت یک مدل ۵ حلقه‌ای، به ترتیب از بزرگ به کوچک، شامل «سازوکار جنگی»، «جمعیت»، «زیرساخت‌ها»، «ارکان حیاتی» و «رهبری» در نظر گرفت. در داخل هر حلقه زیرسیستم‌های حیاتی وابسته به هم یا مراکز ثقل وجود دارند که اگر هدف قرار گیرند بر دیگر مراکز ثقل و در نهایت بر کل سیستم اثراتی خواهند گذاشت (نگاه سیستمی)، با در اختیار داشتن فناوری‌های پیشرفته، تقریبا می‌تـوان به طور همزمان به ایـن مراکز ثقل یورش برد (حملات موازی) (Warden,2000). در این حالت، عملیات به جای تمرکز بر اهداف یا تخریب فیزیکی، بر ایجاد اثرات مطلوب متمرکز می‌شود (هدف‌یابی موثر) (Batschelet,2002). از نظر او پیروزی همواره از آن طرفی خواهد بود که بتواند به شیوه‌ای خلاقانه‌تر اندیشیده و سپس بر اساس آن به سرعت عمل کند. از نظر او هدف «رهبری ذهن دشـمن» است و باید فرآیند تصمیم‌گیری او را مختل کرد (Jobbagy,2003). نتیجـه این نظریه، ظهور عملیات و رویکرد تأثیرمحور بـود (Graves,2006) این نظریه توسـط فرماندهی نیروی مشـترک آمریکا توسعه یافت و برخلاف مراکز ثقل واردن، علاوه بر محیط عملیاتی، سیستم‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، ایدئولوژیک و دیگر سیسـتم‌های توانمندسـاز را نیز در بر گرفت (Usjfcom,2005). در ایـن نـگاه جدید که یک دیدگاه کل‌نگر است، دشمن به‌عنوان یک سیستم پیچیده مرکب از سیستم‌های به‌هم وابسـته سیاسـی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی، اطلاعاتی و زیرسـاختی (PMESII)(نگاه سیسـتمی شـبکه‌ای پیچیده انطباق‌پذیر) و خودی‌ها به‌عنوان مجموعه‌ای از بازیگران دیپلماتیک، اطلاعاتی، نظامی و اقتصادی (DIME) (کنش و همکاری بین تمام سطوح و بازیگران) در نظر گرفته می‌شوند. (Usjfcom,2005). درک این سیستم‌ها، کنش آنها و تغییر در روابط بین آنها نخستین قدم در رسیدن به تاثیرات مطلوب و دست‌یابی به اهداف راهبردی است. رویکرد تاثیرمحور امکان طرح‌ریزی هم‌افزا و اقدام همزمان DIME را به منظور ایجاد تاثیرات مطلوب علیه سیستم پیچیده PMESII داخـل محیط عملیاتی فراهـم می‌کند (به‌کارگیری تمام ابـزار قـدرت) (Usjfcom,2005). دونالد رامسـفلد، وزیر اسبق دفاع آمریکا (۲۰۰۳) در این‌باره می‌گوید: «توانایی متمرکز کردن ابزار قدرت ملی نظیر فشـارهای دیپلماتیک، اقدام قانونی، تحریم اقتصادی و تضمین اجرای قانون، به منظور اثر گذاشـتن بر تفکر دشمن، برای امنیت و موفقیت آینده آمریکا حیاتی است. ایـن رویکـرد به آمریکا اجـازه خواهد داد به جـای آنکه رویکرد واکنشی و انفعالی داشته باشد، محیط عملیاتی و محیط امنیتی جهان را مطابق میل خود شکل دهد».(Henningsen,2002). اصل محوری عملیات تاثیرمحور، شـکل دادن کنش بازیگران در محیط امنیتی به منظور ایجاد رفتار مطلوب در فرد یا افراد است (Smith,2002). بـه همین دلیل، می‌توان عملیات تاثیرمحور را به‌عنوان مجموعه‌ای هماهنگ از اقدامات به منظور شکل دادن رفتار دوستان، دشـمنان و بی‌طرفان در زمان صلح، بحران و جنگ در محیط پیچیده تعریف کرد(Smith,2002).

با توجه به اصول و ویژگی‌های بیان شـده، می‌توان مدلی ارائه کـرد که در این مدل، آمریکا و نیروهای ائتلاف با تمام ابزار قدرت ملـی و بین‌المللی بر تمام ابزار قدرت ملـی طرف مقابل به طور همزمان یـورش برده و اهداف حیاتی آن را هدف قرار می‌دهند و تأثیرات مطلوب خود را بر آنها می‌گذارند. این کار، موجب ناپایداری کل نظام طرف مقابل شـده به گونه‌ای که مجبور می‌شود تغییر رفتار مورد نظر آمریکا را در خود ایجاد کند. از مطالب فوق می‌توان بـه چند اصل و ویژگی مهم رویکرد تأثیرمحور، به شـرح جدول شماره یک اشاره کرد.

جدول شماره یک

ردیف	ویژگی‌های رویکرد تأثیرمحور
۱	شکل دادن به محیط از طریق ایجاد یک سلسله تأثیرات مطلوب در محیط
۲	ایجاد رفتار مورد انتظار آمریکا در طرف مقابل
۳	به‌کارگیری همزمان تمام ابزار قدرت ملی و بین‌المللی علیه تمام ابزار قدرت طرف مقابل
۴	دشمن را باید به عنوان یک سیستم پیچیده انطباق‌پذیر در نظر گرفت
۵	به‌کارگیری عملیات تأثیرمحور در زمان صلح، بحران و جنگ
۶	فقط به عملیات نظامی محدود نمی‌شود و کل محیط امنیتی جهان را دربرمی‌گیرد
۷	تمرکز بر تخریب (نه صرفا فیزیکی) ارکان و زیرساخت‌های حیاتی

■ **نتایج پژوهش**

با عنایـت به فرآیند تحقیق و تحلیل‌های صـورت گرفته در پژوهـش مورد بحث، نتایج نهایی حاصل از اقدامات مورد اشـاره به شـرح جدول شـماره ۲ ارائه می‌شـود. البته لازم به ذکر است تفکیک رویکردها در ۳ سـطح راهبـرد، طراحی و اجرا به معنای نگاهی سلسـله مراتبی نبوده بلکه رویکـردی متداخل و پیچیده در ایـن رویکردها در تمام مراحل اصلی عملیات (طراحی، اجرا و ارزیابی) مدنظر است.

■ **نتیجه‌گیری**

به علت تغییرات گسـترده محیط راهبردی (داخلی و بیرونی) عملکرد سرویس‌های اطلاعاتی، بهره‌گیری از ابزار عملیات پنهان تغییر و تحولاتی پیدا کرده اسـت. دیگر مانند دسترسی فوری به اهداف با بهره‌گیری از این ابزار عملا امکانپذیر نبوده و متغیرهایی بعضا غیرقابل پیش‌بینی در حین کار سـر برمی‌آورند که رهبران عملیات را مسـتأصل می‌کند. لذا لـزوم بازنگری در ابعاد مختلف عملیات‌هـای پنهان ضروری به نظر می‌رسـد. از طرف دیگر رصد رویکردها و تفکرات حاکم بر سیاسـتمداران حاکم بر حوزه حریف به عنوان کارفرمایان اصلی اینگونه اقدامات، در طراحی ظرفیت‌های پدافندی برای جامعه اطلاعاتی بویژه بخش‌های پدافندی آن اهمیت ویـژه‌ای خواهد داشـت. از طرف دیگر از ابـزار عملیات پنهان در راستای اهداف سیاسی و ایدئولوژیک نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های حریف با هدف ضربه‌زنی و مقابله با دشمن (و نه استعمارطلبی و مداخله‌گری) می‌توان بهره برد. با عنایت به فلسفه حاکم بر بهره‌گیری از این ابزار که همان بسـط اسـتثمارطلبی و به بردگی کشیدن ملت‌هاسـت، لزوم طراحی مدل بومی شده که منطبق بر روح آزادگی، عدالت و مقابله با ظلم ستمکاران و بندگی ملت‌هاسـت، از ضروریات جامعه دینی، سیاسی و اطلاعاتی کشور و از ضروریات اساسی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است.

منبع: فصلنامه پژوهش‌های امنیتی، شماره ۱۴

جدول شماره ۲

ردیف	سطح	رویکرد نوین
۱	راهبرد	- کنترل دشمن بدون آنکه مجبور به از بین بردن او باشیم. - پررنگ شدن ماهیت سیاسی ابزار عملیات پنهان. سیاستمداران علاقه‌مندند بیشتر از این ابزار به‌عنوان اعمال فشار سیاسی بهره ببرند تا به‌عنوان راه‌حل سیاسی - محدود نشدن عملیات پنهان به مداخله‌گری و براندازی - کنترل، هدایت و راهبری درازمدت ساختار فرماندهی و رهبری دشمن - تغییر رویکرد اعمال مستقیم قدرت به نفوذ غیرمستقیم و پیچیده - عدم انجام عملیات مستقیم و استفاده از متحدان و دوستان منطقه‌ای - اجرای عملیات پنهان با رویکرد باز - مختل کردن استراتژی، توان و اراده دشمن - اجرای عملیات‌های پنهان با کارفرمایان متنوع و نه لزوما دولت‌ها؛ نظیر کارتل‌های اقتصادی، گروه‌های سیاسی منطقه‌ای و... - امکان ورود اهداف متنوع در عملیات‌های پنهان، نه لزوما ضدیت و براندازی بلکه عملیات‌های پنهان با هدف پشتیبانی از دولت‌ها
۲	طراحی	- در نظر گرفتن دشمن به‌عنوان یک کل - ترویج پارادایم‌های موافق قبل از اجرا نظیر: دموکراسی، حقوق‌بشر، رهبری آمریکا و... - ائتلاف و همکاری با دیگر مراکز قدرت جهانی با هدف هم‌افزایی - برنامه‌ریزی برای زمان افشای ماهیت عملیات پنهان - شکل‌دهی به محیط نزدیک و دور منطقه عملیات با هدف تأثیرگذاری بر حوادث - لزوم رواج پارادایم وجود کشورهایی با حکومت خوب با هدف عملیات ثبات - متمرکز کردن تمام اقدامات بر یک هدف - به‌کارگیری تمام ابزارهای قدرت ملی و جهانی علیه تمام ابزار قدرت ملی دشمن - انجام عملیات‌های پنهان موازی - شبکه‌محوری طراحی و اجرای عملیات پنهان - طراحی عملیات پنهان بر اساس صدمات اجتماعی و تلفات انسانی کمتر؛ هم برای خود و هم برای دشمن - ارتباط دادن راهبرد به وظیفه - به‌کارگیری دیپلماسی ارعاب مداوم و مؤثر - اشراف بر دشمن از طریق رصد و تحلیل حوزه‌های فرهنگی، رفتاری، فنی، اقتصادی، سیاسی و نظامی - طراحی عملیات پنهان با رویکرد عدم وجود فرصت مقابله و ترمیم توسط دشمن - ناتوان‌سازی یا استحاله سیستم‌های نظارتی و کنترلی سخت و نرم دشمن - بی‌اثر کردن دشمن در عملیات پنهان به‌جای تخریب آن
۳	اجرا	- لزوم مدنظر قرار دادن ملاحظات حقوقی نظیر: قوانین امنیت بین‌الملل، حقوق انسانی، قوانین داخلی کشورها، قوانین بین‌الملل، قوانین حافظ صلح بین‌الملل و... - جلوگیری حداکثری از درز اطلاعات اجرای عملیات پنهان از منطقه عملیات به جامعه کشور کارفرمای عملیات - ایجاد انگیزاننده‌های قوی با ماهیت‌های نوین در سطح طراحان و بویژه مجریان عملیات پنهان - تخریب یا فریب ظرفیت‌های رصد و کنترلی دشمن قبل از شروع عملیات - ضربه‌زنی به بخش‌های حساس دشمن و نه تخریب کلی در حین اجرای عملیات - همگام‌سازی مردم و جامعه هدف در حین اجرا با ابزارهای متنوع - افزایش سرعت و دقت عملیات پنهان با استفاده از فناوری‌های پیشرفته - راه‌اندازی یا حمایت از تشکیلات هم‌راستا و هماهنگ با اهداف کارفرمایان عملیات قبل از شروع عملیات - راه‌اندازی ظرفیت‌های رسانه‌ای قدرتمند قبل از شروع رسمی عملیات - تحلیل روندهای STEEP حوزه عملیات پنهان قبل از شروع رسمی عملیات - شناسایی آسیب‌پذیری‌های حوزه دشمن و تقویت آنها قبل از شروع رسمی عملیات - ضربه‌زنی به جامعه نخبگان مدافع دشمن و نخبه‌سازی همگام به سمت خودی - تحلیل سناریوی اجرای عملیات پنهان و پیامدهای آن قبل از شروع رسمی عملیات